

Kedden,

october 5-én.

28-dik szám.

Foglalat. Erdély és Magyarország: (Kolozsmegye követválasztási közgyűlése részletei; Csíkszékből főtisztválasztási közgyűlés; tudósítás M. Vásárhelyről; Tolna megye RR. Erdélynek magyarországgal egybeolvastása iránt ő felségéhez folyamodnak, 's minden több megyeket is ennek pártolására felszólítják; Sopron 's Nyitra megyék közgyűlése; journalistikai újdonságok; ausztriai nemz. bank.) Északamérika: Anglia: (ámérikávali háboru kiütésétől félni lehet; Peel kormányzasi terve.) Franciaország: (lázzadás terjedése.) Spanyolország: (több fő hadi helyek gyorsan erősítetnek.) Újabb tudósítások: (Kolozs megye országgyűlési követei.) Hirdetések.

Erdély és Magyarország.

(Kolozs megyei követválasztás.) October 4ke pompás őszi reggelén nagy napra viradánk fel, mert már maga az: hogy egy nagy jelentőségű 's következményeiben könnyen elhatározó országgyűlésre követeket kellett kiszemelni, feszíté a' sejtő kebel érzelem-hurjait, e' mellett a' rendek is érezni látszottak e-leve e' választásban rejtező fontosságot 's eleve már valamint a' választók meghasonlának választottaik fölött, úgy választandók is többen keltek a' versenypályára, míg végre a' pusztaszemély-ügy osztályok közti elvkérdéssé őrlődött váratlanul 's köz bámulatunkra. A' nap reggelén azonban senki sem sejteté a' következő fejleményt. Összegyűlénk a' megye teremébe megvitadni a' választási eljárás szabályait; a' gyűlést azonban megnyitá a' megye egyik főbirája azon jelentéssel „miszerint a' főispáni helyettes ő mlga súlyos betegsége miatt meg nem jelenhetvén neki azon rendelését küldé: hogy a' mai napra kihirdetett követválasztó közgyűlést maga elnökle alatt tartaná meg; — fájdalmas tudomásul vevék a' rendek tisztelve szeretett főispáni helyettes ő mgának betegeskedését, egyébiránt rendelését egyhangulag helyeselé. Megindul ezután a' csata a' választás elvei fölött 's a' vallásra nézve rövid vitakozás után végzéssé lesz: hogy a' választó rendek szólítassanak fel ugyan a' választandó követek iránt a' törvények által is ajánlott vallástekintetre, de a' választási szabadság ne legyen áldozata a' vallástekintetnek, azért a' ki egy vallásu két követte szavazna is szavazata érvényesnek tekintessék; elhatározattak többi szabályai is a' választási munkának, midőn szolgabíró Gyarmati Sándor kérdést intéz a' rendekhez: ha valljon bizonyos 1833ban hozott végzése a' megyének, melly szerint a' szavazatkerítők, vesztegetők, csábitók megbüntetni rendeltetnek, fenn áll-e még erőjében, vagy nem? Kiváná: ama' végzés olvastassék fel, mert ő úgy tudja, bizonyos emberek egy helyen tanyát nyitottak, tokányt süttettek, hordó bort tétettek ki és illy módon gyűjték egybe a' megyei nemességet; igéré hogy ha a' kérdés eldöntve lesz, világosabban szoland 's többeket is hozand elő. Kéztyü-vetés vala ez: mert noha illy általánosságban senki magára nem veheté, de mindenki érté a' felszólalás irányzatait 's nem tudni: jobban álmétkodott-e az indítványon vagy magán az indítványozón.

És méltán bámultunk az indítványozón, hanemha abban, mit csábitásnak, vesztegetésnek követel vala, egyedáruságot nem igényel. Ez annyi vala: mint a' csöndes vihart felkölteni, zajra zaj támad, elannyira hogy a' tompa zugásban egyes szó nem vala hallható; de lecsilapul végre az első fölindulás moraja 's megindul a' tanácskozás. Gr. Bethlen János, Zeyk József kifejtik: mi szerint azon határozat, (melly fel is olvastatik) elveiben szent és azt fentartani 's megerősíteni szükséges, de vannak a' törvényhozás hatalmának is korlátai, mellyen túl nem léphet, hol a' korlátok lehetetlenek mert szoroson meg nem határozható a' vonal, meddig szabad? mert ha szabad választásunk van, kell lenni azon szabadságunknak is, hogy másokat a' meggyőződés eszközeivel magunk véleményének megnyerhessünk, egyik szabadság a' másikkal jár, ezen azonban túl van a' szavazatszerzés megvesztegetés által, de itt áll elő a' nehézség meghatározni a' vonalt mellyen belől nem vesztegetés 's mellyen túl azzá válik, mert ha például valaki barátit házánál szivesen látja 's vendégül elfogadja ezt senki sem fogja talán megvesztegetésnek venni, más felől lehet olly neme is az elfogadásnak, melly valóságos szavazatszerzés mit helyeselni nem lehet, de megakadályozni sincs mód. Kérék a' rendeket ezen eredményben terméketlen kérdést mellőzve a' választás munkájához fogni, de az indítványozó szolgabíró ufolag sürgeté a' rendek intézkedését a' szönyegen forgó kérdés iránt vagy azt kíváná: mondas-

sék-ki a' rendek által nyilván, miképp étetni itatni szabad. Élesebb megróvások keletkeztek e' faggatásból; báró Kemény Zsigmond 's Szentiványi Mihály fejtegeték az indítványban rejtező irányokat, a' kérdés nevetséges oldalait. Mindhiában. Végre Kovács Lajos figyelemzeté az indítványozó sz.birót hogy mind addig mig ő indítványát általánosságban adja elő, mivel az elv iránt minden vélemény egyhangú, eredménye sem lehet, mert a' vesztegetést minden ne-mében egyiránt kárhözatosnak tartják, de ha eredményt ohajt indítványából, a' közgyűlés azon hely hol a' nyilvánosságot legszababban gyakorolhatjuk, itt állunk szemközt egymással, lépjen fel nyílt homlokkal, 's adjon factumokat, itt helye a' számolásnak, 's a' rendeké a' bíróság. De az indítványozó a' factumok helyett folyvást sürgeté, mondanák k'ra' rendek miképp ezentul corteskedni szabad, így eredmény nélkül hangozván el e' meddő vita a' gyűlés szavazásra mozogni kezd; e' kérdés azonban kifejté a' különvált vélemények számszerinti állását, 's az eredmény nélküli megkezdett csata némellyekben elégtelenséget szült, és elégtelenségökben azt kiálták: ezután hát szabad corteskedni, jól van; és megindult nyíltan a' közgyűlés színe előtt a' corteskedés, egyik választandó saját személyében hívá meg tanyájára a' nemességet, így többen emberei közül is. Két tanya nyílik éppen szembe, megjelen a' hangászkar, van étel és bor, jó kedv 's csüggedés, csábitás 's minden mi ezen jeleneteket kísérni szokta. Mozgásba jó minden, minden mótzanás ellenmozgalmat költ fel, a' corteskedés nyiltabbá lesz mint akárhol magyarhonban, 's mit ott is sajuálkozva pillantunk meg, itt nagyobb szerűen áll elő. Ma azonban az eredmény bizonytalan mert meghatározott: miképp holnap 10 óráig a' szavazatra mindenki elfogadtatik. Minden ember feszülten várja a' dolgok kimenetelét és kié lesz a' többség? Holnap meglátandjuk. —

(Követválasztási közgyűlések.) Nemes Háromszéken oct. 5kén, Kővár vidéke 12kén, Doboka megye 25kén követválasztási közgyűlést tartandanak.

(Főkirálybirói választás Csíkszékből.) September 20kán valának kitűzve nemzeti zászlóink az egészen új, pompás, 's részenként is elég kényelmes székházon. A' czélnak érdekessége, ritkasága még azokra is hatással volt, kik megyei dolgaikra eddig legkevésbé figyelmeztek. A' vitások szokatlan élénkséggel folytak, mit a' hallgató sokaság meleg részvétellel, 's illő méltánylással kísért. — A' szózatolók száma mintegy 400ra mehetett. A' k. fő kormányzékától kinevezett elnök szárhegyi gróf László László úr ő mlga, sz. István ap. király rendjének keresztessen, országos korlátnok, fényes követségtől kísértetve ismételt éljen kiáltások között foglalá el az elnöki széket, hazafisággal teljes beszéddel köszönté a' rendeket, emlékeztetvén emberi emlékezetet meghaladó szokásokon alapult jogaikra, miszerint tisztjeiket elsőtől utolsóig a' szó teljes értelmében szabadon választani egyik szép kiváltsága a' székely nemzetnek. Erre rendes jegyző László Sándor felelt, mély tisztelettel, teljes bizodalmat nyilvánítván, mellyel ő méltósága iránt a' ns szék mindenkor viseltetett. — Felolvastatván a' fő kormányzékú irományok, következtek a' választás módját elhatározó vitások. Számoson valának jelen a' szomszéd megyékből, kiknek neveik a' megyei birtokosok sorában nem tanáltattak (?), mind azon által magoknak szózatolási jogot követeltek, 's egyszersmind az említett jegyző ellen azért, hogy magános kívánságokra, határozat nélkül neveiket a' névlapba bémem írhatta indítványozás nélkül ugyan, de felhevültségeiket kitűntették, azonban hosszas, és élénk vitakozás után, kinek birtoka a' közönségek küldöttjei által elősmértetett, neve a' névsorlapba béiratott, annak rendje szerint vitetvén a' szózatolás is, melly bévégezettvén eredménye felolvastatott, 's

a' szövegek többségét nyerték: Balázi József 359, Henter János 178, b. Apor Károly 86 szöveget. Vitatást okozott b. A. E. azon indítványa, hogy mindenik bevett vallásból (ámbar nem-catholicus felekezetű nemes birtokos e' székben egy sem lakik) válaszzanak, és külön vonal közzökben terjesztessenek fel. Pártolák néhányan a' szomszéd megyékből, egyetlen egy sem a' kebelbeliekből. Végre közkedvességet nyert szónokunk egyikének következő nyilatkozata: „Mi nem nézünk arra: miképpen számadol valaki Istenével, mi csak érdemre tekintünk, 's ha bizodalunkra méltatjuk légyen bármelyik vallás felekezetből tisztünknek örömmel fogadjuk.“ Általános helyeslés után e' korszerű nyilatkozatból folyt ki a' határozat.

A' gyűlés folyamat törvényszerű rendtartás 's mérséklet jellemzők, az egymás iránti kimélet is csak a' gyűlés felkelése pillanatai közt ejte annyit csorbát, hogy a' m. elnök úr hazafi csatlakozással teljes bucsuzó beszédét hasonlóul viszonzó említett jegyzőnek beszéde közti illy értelmű szavaiba „köszönetet mondunk szomszéd hatóságbeli atyánkfainak közügyünkben tett szives fardozásokért“ némelly nem idevalók sérelmököt képzelvén, mivel mondások szerint „nem kalákások“ a' jegyző elleni személyeskedés között léptek ki a' gyűlési teremből, 's köz ebédünkre is vissza nem tértek, pedig valamint szokott csendességeket a' gyűlés alatt is fentartani kívánó Rendeknek, úgy asztalfeletti örömeiket is, melly felséges urunkon kezdődve az illetőken keresztül éljen poháremelésekkel, és mozsarak dörgéseivel nyilvánított öröm közt folya le, nem lesznek vala a' személyeskedéssel felzavarni képesek.

M. Vásárhelyt, sept. 27-kén. — Közelebről fordulván meg körünkben szemorvos Szentpétery egy cigány gyereken 's egy reform. tanulón, kik mindketten a' legferdebb kancsalok voltak, kísérté meg műtételét 's legjobb sikerrel. Dicséretére említjük hogy a' gyermekek szüleitől semmi jutalmazást nem fogadott el. — Múlt hetekben, éppen éjféltkor Kis szent király utcában égés ütött ki, hat épület semmisült meg. Többek közt egy mézárósnak 46 szalonnája égett oda, 's egy özvegy asszonynak minden vagyona.

Szutsák. Szent Mihály hava 6án holt meg Báts Pável életének 110ik évében, mellyekből 54et első, 24et a' második, 15 éveket pedig özvegyiségben töltött. Nyolcz éves korában lett juhász, 's ezt folytatta 102 éves koráig, ekkor gyengülését érezvén, lemondott a' juhászságról. Halála előtt csak két héttel nem mehetett az erdőre miatt, az előtt minden nap elment 's egyegy napra való hozott a' hátán. A' fennemlített nap, 6 órára viradolag feleségének monda, érzem halálom közeledését, meg ne ijedj, magam befogom szemem, öszvefogom kezeimet 's talám így eljő az utolsó óra; úgy is történt mert kevés idő múlva megholt.

Tolna megyének legközelebbi közgyűlésén indítványoztatott, hogy az Erdélyben ő felsége által legközelebb tartani rendelt országgyűlés alkalmával szólíttatnának fel e' megye által az erdélyi törvényhozó hatóságok, ez országgyűlésöken szönyegre hozni 's tanácskozás alá venni Erdélynek Magyarországgal egybeolvasztását 's ezen a' két testvérhonra csak üdvöt árasztatható eszmének létesítését eszközölni; egyszersmind járulnának e' megye Rendei legalázatosb felirással ő felségéhez, kinyilatkoztatván, miképpen a' két ország egyesítése által a' kormánynak korántsem gyengítése — mint némellyek e' szándékot gyanúsítani akarják — hanem inkább a' hűséges magyar nép teljes egybeolvasztása 's virágzó állapotba tétele általi erősítése céloztatik. E' nagyszerű indítvány egyhangulag 's a' legnagyobb lelkesedéssel elfogadtatott; egyszersmind e' megye példája követésére Magyarország minden megyéjét felszólítani határozatott. H-k.

Sopron megyei közgyűlés. — Első nap, sept. 6-kán Szatmár 's Temes megyék leveleire — sajnosan értvén a' KK. és RR., hogy a' részeknek az 183% évi XXI. t. cikkelyben rendelt 's biztosított visszacsatlása maig sem teljesült alázatos felírás határozatott. Gömör és Liptó megyéknek vegyes házasság ügyében költ levelei mivel ez országos sérelem iránt meggyenk nézetei 's kérelmei már felterjesztetvük tudomásul vétettek. — Nógrád megye leveléből megtudvák a' RR., hogy egy r. cathol. ifjúnak a' losonczy reform. iskolában járás meg nem engedtetett, ez ügyet sérelmek közé sorozák. — Gömör és Turóc megyék indítványa, hogy egyháziak főispányi hivatalt ne viselhessenek, véleményadás végett országgyűlési választmányunkhoz utasított. — Csanád megye indítványa, hogy a' primásnak azon joga, minél fogva ő a' kir. táblához két tagot nevez, jövő országgyűlésen szüntessék meg, pártolást nem nyert. — Pest megye levelére, hogy a' honi utilevelek az örökös tartományokban, vagy bár külföldre szólók, magyarul a-

dassanak ki, megyénk a' külföld iránt országgyűlési intézkedést vár, az örökös tartományokba úgy is csak magyar utileveleket osztogat; mert az utilevel két rovatban magyarul 's latinul szerkesztve van bár, csak a' magyar példány iratik alá 's pecsételtetik meg. — Zólyom megye felhívására boldogult Ferencz császár 's királyoknak Libay honfi művész készítette ezüst sodrony mellképének megvétele országgyűlésen fog pártoltni. — Bereg megyének eperfa tenyésztés iránti felszólítása, mivel úgy is a' sopronvasi szederegylet fennáll, tudomásul vétetett. — Pozsony megyének levele folytatában a' nagyszombati vasutra kiadott újabb részvények pártoltnak 's az aláírási ívek szolgabíráknak kiadatnak. — Pest megyének műegyetem iránti indítványa pártoltnán, országgyűlési választmányhoz utasított, 's Pest megye megkéretik, hogy több terv példányokat küldeni legyen szives. — A' Hajdu kerület indítványa, hogy a' görög egyházi szertartások 's könyvek magyarosittassanak országgyűlésen fog pártoltni. — A' kisdudóvó intézet felhívására megyénk is fog illy intézetről gondoskodni, 's e' célból a' szolgabírák küldettek ki, hogy általában mindenkit ajánlásra felszólítván, jövő közgyűlésre kimerítő jelentést adjanak. — A' gazdasági egyesület felhívása fényes részvétellel fogadtatott; egy részvényt tüssent vett a' megye nemesi pénztárából; különben minden uraságok, községek 'stb. fel fognak szolgabírák által személyesen szólíttatni. Pesti Hirlap.

Nyitra megyének, sept. 6-kán kezdett 's 15-kén végzett közgyűlésén Z. J. és Cs. M. plebánusoknak, az 1647: 14 t. cz. nyomán ellenök indított 's makacsságból megmarasztalásukkal bevégezett perökre nézve semmisítő vagy elengedve folytató parancsért folyamodván ő felségéhez, a' dolognak épségben tartása mellett értesítést kívánó kir. rendelet érkezett, mellynek következtében, ámbar az idézett törvény egyedül az országgyűlésre birtokon kívüli felebb vitelt enged: a' RR. még is ő felsége ismert igazság szeretete iránt határtalan bizodalommal viseltetvén, 's magoktól az elfogult keblek ama' gyanuját távolítani kívánván, mintha vegyes házassági végzésöket ellenséges indulat szülte volna, ez esetben az illető pereket hiteles kiadásban felterjesztetni, az eredeteket a' levéltárba pedig letelve megtartatni határozzák; a' felterjesztést azon legalázatosabb kérelemmel kísérve, hogy az esedező lelkészek által, ki nem hallgattatások miatt szorgalmazott parancsnak szükségessége felőli legmagasb határozatát ide minél előbb eljuttatni méltóztatásuk. Pesti Hirlap.

Sept. 21kén délutáni 4 órakor nádor ő cs. kir. fbsége ünnepi szertartással tette le az ujonnan épült zsidó kórház talpkövét a' terézvárosi gyárutczában. Ő cs. kir. fonsége taraczkrobaj 's harsogó zene közt az épület udvarába lépven, a' jelen volt gyülekezet által mély tisztelettel fogadtatott. Az ünnepély után illő szónoklattal köszöné meg a' rabbi ő fens. kegyességét. A' nagyszámu vendégek közül leginkább említendők: Teleki Józ. gr. Mednyánszky Aloiz b., Dercsik püspök, Havas József, Horvát István, 'sat. — Megjelent a' „Szinmütár“ 24ik füzet: „Morus Tamás“ szomrj. 5 felv., Sil. Pellico után olaszról fordítá a' kiadó; e' füzetet Vörösmarty aczélmetszetü arczképe diszesíti, mit Bajza úr volt szives a' vállalat előmozdítására átengedni. J-r.

Jövő évben journalisticánk körében tömérdek ujdonságok elébe nézhetünk: Mátray boldogult Regélőjét Garay szelleme felébreszti. Nagy Pált a' Nemzeti Ujság érdemes szerkesztőjét Nagy Ignác szorgalmas literatorunk váltja fel. Báró Eötvös József politikai hirlap kiadására szolgáló engedményért folyamodott. Heckenast és Landerer új német politikai hirlapot adnak. A' posonyi német ujság új szerkesztőt nyer. — Közl.

Austriai nemzeti bank. Ő cs. felsége e' bank szabadditékának megújítása iránti kérelemlevelre f. é. július 1-én kelt legkegyelmesebb határozatánál fogva a' szabadditéknak f. é. december végével lejárandó éveit egész 1866-ik évi december utolsó napjáig, azaz 25 évvel meghosszabbítani méltóztatott, az alapszabályok olly módosítása mellett, miszerint ezentúl választmányi tag csak az lehetend, ki száz részvénynyel bír; továbbá a' választmány által választott 36 jelölthől a' 12 igazgatót a' kormány fogja kinevezni; végre hogy a' bank által statuspapirokra adandó előlegezések is előbb bankvizsgálat alá jöjenek, 's az e' feletti tanácskozásokban a' kormánybiztos is részt vegyen. Ezek következtében az igazgatóság által az idej választmányt képező 100 részvényes tag f. é. oct. 2kán tartandó rendkívüli közgyűlésre hivatik meg.

Eszakamerika.

A' határkérdés megint szőnyegre került; amerikai biztosok kezdik a' széleket önkényüleg erdőn teren keresztül jelezgetni 40 vagy 50 lépést mérve ki elválasztó köznek. Több angol birtokosok fosztattak ezen eljárás által földjeiktől meg; sőt némelyiknek hírül adatott, hogy tekintse magát ezentul a' közállományok polgárának. Melly okokból az ingerültség főfokra hágott. Az egy oldalulag ki küldött biztosok gátoltatnak munkálódásukban, sőt hír szerint néhány közülök el is fogaték.

Az elnök írásban benyújtott vetojából következőket emeljük ki. „Van-e a' congressusnak joga, olly nemzeti bankot alapítani, melly az egész uniora kiterjedjen, kormányunk kezdetől fogva kétségbe hozott kérdés. Képességök, tudományuk, 's honszeretők által magasra becsült férfiak táplálának e' részben szétágazó és ellenes véleményeket. Egyik elnök elfogadását követé a' másik megtagadása, a' nép koronként majd mellette, majd pedig ellene nyilatkozott, és ezen el nem döntött kérdés az országot most is izgalomban tartja. Legyen elég mondanom, miként illy jogát a' congressusnak mindig tagadtam, 25 évek óta mellék tekinteteken felül helyezve magamat ellene nyilatkoztam. Átláthatja tehát a' senatus és ország, hogy ezen szabályra megerősítem nem adhatom, a' nélkül, hogy kockára tennem minden igényemet, azon méltánylás iránt, mellyel becsületes embernek szokott a' tömeg adózni; személyemben helyezett bizodalmat; önbecsülésemet, erkölcsi és vallásos kötelességemet.“

Anglia.

Graham, közállományi titkok, Dorchesterben történt vizonti megválasztásakor tartott szónoklatában érdeklé az egyesült állományokkal keletkezett vizályt. „Ezen pillanatban — így szól — egy britt alattvaló, gyilkolással vádoltatva ítéletre vonatik. M' Leod a' kormány tekintélye alatt cselekedett, szabadon bocsátatása követelték, de sükeretlen; ez okból rendkívüli gyakorlottságot feltételezne az igazgatás részéről a' háborut Ámérikával kikerülői. Senki a' had megindítását mélyebben nem sajnálná mint én. Törzsküünkől kisarjadzott néppel, anya nyelvünk szavait beszélővel volna tusánk; a' fenyegető rosszat bölcs, óvatos és gyöngéd módszerrel szükség elhárítani.“ A' gabona törvényről is, noha kitűnő tartozkodással, nyilatkozott. „A' védvám — véle — szükséges, a' teljes tilalom kivihetetlen. A' védvám legyen nem állandólag meghatározott, hanem változó; de soha sem magasabb, mint a' mi nélkülözhetetlen szükséges a' belföldnek külországokkali méltányos versenyegése fentartására. Illy tekintetből a' fennálló törvények változtatása lehetséges.“

A' gabona törvény elleni izgatás political demonstratióvá kezd változni. Manchester példáját London is meg fogja rövid időn kísérteni. E' célra vezető gyűlések tartására a' főváros több helyhatósága felszólítaték.

(Sun.) Peel a' parlament egybengyülésével négy vagy öt millióra rugó kölcsönt akar felvenni, a' folyó szolgálat kiadásai fedezésére. Ha erre a' ház megegyezését kivívhatja, és a' szegénységi törvényeket még egy évre megújítandja januarius vagy februarius elejéig a' parlamentet elnapolni fogja.

September 16kán a' parlamenti ülések elkezdődtek. Peel mély hallgatás közit felemelkedik, előlegesen a' parlament-termen tett igazításokról mutat néhány iratot elő, azután követendő kormányzasi terve felől nyilatkozik. Beszéde tartalma röviden ezekre ment ki: a' szegénységi törvény, mellynek kötelező ideje folyó év dec. 30kán telend bé, még hét hónapra erősítessék meg; a' léleptt ministerek költségjegyzéke újból terjesztessék elő; a' kétségbe hozott törvényszerűségű követválasztások felett, a' ház ne most vitatkozzék. „Mi a' pénzügyi rendelkezeteket illeti — így szól a' többek között — a' kincstár korlátnoka közelebből a' fogyaték öszvegét szőnyegre fogja tenni. Félek, a' léleptt kormány jegyzékében kijelelt mennyiségnél kevesebb nem leend: t. i. harmadfél millionál. Ha módok és eszközöket tárgyaló biztosság neveztetik ki, a' pénzügyminister részletesen elősorolandja a' fogyatékot tevő különböző pontokat; ekkor magam is megragadom az alkalmat, azon szabályok előterjesztésére, mellyeket a' költség fedezéséül pillanatilag szükségesnek vélek. Most is meg kell jegyezmem, hogy a' jelen ülésekben a' kiadás és jövedelem közti sulyegyent illetőleg a' ház elébe állandó szabályokat terjeszteni nem fogok. Illy kérdés érett megfontolást igényel, azonban az első alkalmas időt el nem mulatandjuk a' gyökeresen segítő szereknék indítványolására. Az

adó neveltessek-e, vagy a' kiadások csökkenjenek, vagy végre mindkettő egyszersemind eszközöltessék, e' felett még nem nyilatkozom, csak azt jegyzem meg, hogy a' birodalom, eddigi talán kikerülhetetlen pályáján nem haladhat a' nélkül, hogy nevezetes adóterübe ne omoljon.“ Russel az utolsó pontot illetőleg egyetértve így szól: „Most kinyilatkoztatom, hogy holnap, mielőtt a' ház adóbiztossággá alakulna, a' jelen állásról nézeteimet kifejténi szándékosom. Fájdalommal hallám a' tisztelt baronettől azon értesítést, miként a' jelen gyűlésben különösebb nyomatéku indítványt tenni nem akar. Mert noha felette rövid idő óta van kormányon a' baronet, még is elegek valának ezen napok arra, hogy az ország figyelme a' dolgok jelenállása felé forduljon; ha ezt fontolatra veszem, úgy hiszem, sietni kellene az igazgatásnak nézeteit a' parlament bírálata alá bocsátani. Hallottam a' minister úr néhány előleges javallatait, de nem gondolom, hogy az elválasztott út, a' birodalom jelen körületeiben célra vezető, 's hogy az igen tisztelt baronet kifejezésével éljek: nem kellene az országnak személyes tekintetekért feláldozni nagy érdekeit.“

A' merénylet felett minden angol lap nagy szigorral nyilatkozik. A' Herald így szól: „Párizs Európa tiszteletében viszont alá súlyedett egy political örjögő gonoszsága által, ki a' polgárczi rend és köz szabadságról veszélyes eszmékre csábítatva a' királyi herczeg életére tört. Ezen állatlag aljas elvetemültség új tanujele, a' bátorlét és csend ellenei milly végsőségekre hajlandók; elménkben azon szomorú tapasztalatot idézi elő, hogy Franciaországban az erkölcsiség és political mérséklet nagy mértékben hiányzik. Angliában olly titkos társulatok, mellyek kebléből a' trón ellen illy merényletek válhatnának ki, egy hónapig sem volnának képesek fenállani, maga a' közvélemény semmisítné azokat, a' polgári társaság minden osztályzatai egyesülnének, ekkora bünt csirájában irtani ki.“

Franciaország.

Alig férnek a' börtönökben azon political bün gyanuja alatt lévőök, a' kik a' rendőrség által elfogatának. Csak egy nap (sept. 16-kán) 90 egyén ellen ment ki letartóztató parancs.

Azon embert, ki a' királyfiakra lőtt nem Papátrnak, hanem Quénissetnek hívják.

(Courrier.) A' elermonti lázzadók, mi után pillanatilag a' fegyverzett erőt leverték, ezen sajnálatos hatalmat felhasználák, a' főtiszt házába benyomulni, széttörni a' butorokat, elégetni a' hivatalos jegyzékeket.

Párizs most is igen félemletes. Gyermekek 's henye nép vonul az utcákon keresztül, széttörök a' lámpákat, az öröket ingerlik, torlaszakot emelnek, a' katonaság megjelentével szétfutnak. Minden bámul a' ministerium hanyagságán, 's hogy a' nemzeti örőség egybe nem hivatik, holott ezen katonaság volna legalkalmasabb a' szilaj tömeget féken tartani, célait megsemmisíteni.

Egész az Alp-megyékig terjedett a' lázzadás. St. Bonnetben a' házi adóért békéltenség ütött ki. A' nép a' lármaharangot vonná, 20 helyhatósági ör midőn a' rendetlenséget lecsilapítani akarta körül fogatott, halállal fenyegetteték, 's ha befolyásos emberek közben nem járulának bizonyosan szerencsétlenség történt volna.

Spanyolország.

Madrid 6ik sept. Parancsok mentek minden fő hadi helyek gyors megerősítésére. Cartagena, Cadix, Badajoz, Coruna 's még más várak is nagy szorgalommal építetnek. Öt hadi hajó készíttetik ki. Mindkét célra tetemes pénzüszveg gyült öszve. A' kormány ön árnyékától is fél. Seoane tábornok, 's a' tulzó párt egyik vezetője, mindig barátságos viszonyban vala Izturizsal, ki ösmert mérséklett elvü. Mind ketten többször adták barátságuk kölcsönös jelét. Seoane, ki Espartero házához bejáratos kezdett lenni, nem rég meglátogatá Izturizot, 's miután próbát kiállott barátságuk emléket felhozta, esdeklett, tanácsolná pártfeleinek, megszűnni minden összeesküvés kísérletektől, 's nem lépni a' hírlapokban olly kiméltlenül Espartero ellen fel, mert ez már is határtalanul elkésérítve van 's a' legcsekélyebb okszolgáltatásra pataként fogja a' moderadosok vérét ontani. — Christina királyné megrendelé azon követek és sanatorok mellképét, kik a' gyámsági kérdésben mellette szavaztak.

(A' Times levelezője után.) Soha Christina királyné határozottabban el nem tókéllé Spanyolországban elvesztett hatalmát visszaküzdeni. A' baski tartományokban is sok előjelei mutatkoznak a' lázzadásnak. A' katonai tisztviselők legnagyobb figyelmet fordí-

tanak Irunra és más erősítőnyekre. Ama város kormányzója, sergének főleg a pattantyusságnak erősítéséért esdeklött, 's a hadminiszter a gallicziai főkapitányhoz parancsot küldött ezen tartomány parthosszá az erősségeket kijavítani. Ezen elővigyázati szabályok nincsenek-e kapcsolatban azon hajós sereg küldetésével, melly egy francia kikötőből közelebről elvitörülék?

Németország.

Repeső hír szerint Münch-Bellinghausen szövetség elnök követ ausztriai közállományi 's konferenciás ministerré fog kinevezetni, helyébe Werner báró lépend.

A porosz király estei Ferdinand főherceget 's ennek unoka öcscsét Ferdinand modenai herceget a fekete sasrend diszjével ajándékozta meg.

Újabb tudósítások.

Londonban a gabona törvény elleni nagy gyűlés megtartaték. Főszónokok valának Bowring és Taylor. A királynéhoz kérelemirat fog intézteni az iránt, hogy kegyeskednék illy fontos kérdés elhatározása előtt a parlamentet el nem oszlatni. Hogy azonban ezen fontos irat az uralkodónő kezébe juthasson, nem a belügy ministeriumának fog áttadati, hanem a királyné saját levél bureaujába tétetik le. — Szeptember 17-kén Russel fontos nyilatkozattal lépett fel. Elállott tudniillik azon szándékától, hogy indítványt tegyen, mint a mellynek sikeréről a jelen viszonyok közt kétkedni sok ok van; a helyett az egészellenzék nevében tiltakozást adott be, a parlamentnek 5 hónapról elhalasztása ellen. Beszédében a külhatalmakkali békére hajló viszonyokat említé, utálatát fejezte ki a párizsi merénylet iránt, bámulá Lajos Fülepet mint a kitől az európai hatalom mérleg sulyegyen függ, áttért az amériki viszonyokra, mellyekből háborut teljességgel nem joslott, mivel az egyesült közállományok Webster által kinyilatkoztaták, hogy Carolina elégetése nemzet közti ügy, és semmi népjog nem lehetséges, ha alá rendelt hivatali kar határozhatna illy kérdésekben. De ezen külviszonyok illetése csak mellék dolog volt, a sajátlagos tárgyat a gabonatorvények tevék, melly felett a kormány nézeteit mi előtt ki kell hogy mondja, annyival is inkább mivel a ministerium szerkezete azon gyanításra alapul, miként az eddig fenállott szabályokat változatlan fentartaniakarnák. Buckingham herceg az egyedáruskodás legelszántabb védője tárczát kapott, és Murray az utósó Peel cabinet tagja mellőzteték, mivel ez 8 st-

ingatlan gabnavám mellett nyilatkozott. A lelépelt kormány bünéül rovák fel a toryk hogy az illy fontos kérdés tárgyalását az előleges jeletés után egy hónapra halasztá el; ezen gáncs tiszteres sulylyal nyomja a jelen ministeriumot, ha az ügy ellátását 5 hónappal hátrább tolja. Russel lord ezek érintése után átszállott a királynéhoz Münchsterből érkezett azon kérelemre, hogy ne napolná ő felsége a parlament üléseit el, míg a gabonatorvények szönyegre nem vétetnek. Megbocsáthatatlan bűnnek nevezi, ha a ház kényelem tekintetéből hat hétig tanácskozni vonakszik. Emlité a szónok még, a gyárok rosz állását 's a kézművekre négy év alatt nehézkedő szükségét. De mivel ezen tárgy az utóbbi időkben olly gyakran hozaték fel, ennél fogva csak azon egyetlen megjegyzést emeljük ki, hogy valószínűleg a gyapott műszorgalom a gabonatorvények következtében már is úgy alá sulyeszteték, hogy régi virágzó állapotjára bajosan fog viszont felvergődni, 's pedig a gyártás kézművészetet lankasztó nyomás, az elszegényedett néposztály tartásárol gondoskodást közvetőleg a földbirtokosok nyakára hárítja. Russell után Peel szónoklott, a külviszonyokról érdektelen megjegyzéseit részletesen kísérni feleslegesnek tartván csak azon megjegyzését említjük, hogy az északamériki állományokkal keletkezett egyenetlenség őt sok nemü aggodalmakkal tölti el. „Mind két ország érdekében áll — folytatja — a komoly egybeütkezés kikerülése, és örömmel ringatnám azon hitben magamat, hogy a nemzet nemes érzete 's jóra vágyó akaratja a ministeriumot törés alkalmával pártolni fogja. Minden esetben kötelességemnek tartom, olly engedményeket nem tenni, mellyek az ország becsületét megsértenék. (Tetszés.) Mi a belviszonyokat illeti a halogatásnak szemünkre lobbantása csodásan adja magát ki a whigek szájában, kik a gabonatorvények változtatását illető javallatokkal 5 évig váraokztak, noha benne láták az országban uralkodó nyomor alapokat. Nekem még hivatalos adatokat kell gyűjteni, és a kereskedési viszonyokat, névszerint azon körülményeket, mellyek Nápolylyal, Braziliával és Franciaországgal fenállanak, szorgalmasan megvizsgálni, mi előtt határozott lépéseket tennék. Mert ezek a belső adózásra közvetőleg hatalmas befolyást gyakorolnak. Illy kérdéseket gondatlan gyorsalkodással feloldani nem lehet.“

Nemes Kolozs-megye részéről országgyűlési követekké báró Huszár Károly és Zeyk Károly urak választattak.

Mikor?	Levegőmérő (Barometrum)			Hévmérő (Reaumur)			Szél	Időjárás.
	reg. 7 óra.	d. u. 2 órakor	estve 9 órakor	reg. 7 óra.	d. u. 2 órakor	estve 9 órakor.		
October. 1jén	27'' 11'''	—	—	+ 7	+ 19	+ 10	D N. 5	Egész nap tiszta.
2kán	27'' 11'''	—	—	+ 8	+ 18	+ 12	N. 4	Egész nap tiszta.
3kán	27'' 10'''	—	—	+ 7	+ 20	+ 12	K. 2	Egész nap tiszta.
4kén	27'' 9'''	27'' 8''	27'' 7'''	+ 7	+ 20	+ 12		Egész nap tiszta.

Évnegyedes és három évnegyedes előfizetés az Erdélyi Hiradóra.

Erdélynek országgyűlése leend. A magyar világ és minden hazafi sovárogra fogja figyelmét a nagy reményű hongyülés téteményeire függeszteni. E' sovárfigyelmet hirlapi kötelességünk szerint, mennyiben tölünk függ, kielégíteni fő feladásunk leend, 's már tetünk is rendelkezést, hogy az országgyűlés lépteiről, mennyiben csak tehetjük, váraokzásnak megfelelő tudósításokat közöljünk. Bátorokunk tehát a t. cz. olvasó közönséget a közeledő évnegyedre előfizetésre felszólítani. Ara lapjainknak hetenként négy ívert csinos fiu-meivelinen egy évnegyedre 2 rf. 40 kr. lesz. Ki egyuttal a jövő 1842ki első félévre is előfizetni kívánna, megrendelését a három évnegyedre 7 rf. 30 kron. pengőben alázatos tisztelettel fogadandjuk. A' cs. k. örökös tartományokba rendelendő ujságokra csak a bécsi cs. k. főposta hivatalnál lehet előfizetni. — Szerk.

(2) Nemes Kolozsvármegye felső kerületében Kolozsvár várossához 3 órányi távolságu B. Ó Buda helység határan vagyon két darab eladó erdő.

Egyik tölgy, szálás, mellyben sasfálnak való fák találatnak, kiterjedése 13485 □ öl.

A' másik cser, és tölgyfás, hasonló a' fellebbhez, kiterjedése 17205 □ öl.

A' kinek vevő szándéka leszen értekezhetik a' Redactionál.

(2) Belső Szolnok vármegyében Dézstől fél órányi távolságra fekvő kodori rész jószágában vagyon Veer Imrének 100 szekér a' maga idejében csinált idei szénája és 50 szekér sarjuja eladó, — olly feltétel alatt hogy a' vevő ottan étesse meg, ugyan ottan a' venni szándékozó sarlós és török-búza szalmát is fog találni, — értekezni lehet a' helybeli gondviselőjével.

(2) Bagdi István, kolozsvári polgár 's szűgyártó jelenti, hogy nála úgy hazai, mint külföldi fenyves bőrből készült újdívatú lórávaló hámok 's akár minemű lóra való készületek illeendő áron találatnak. Továbbá mindennemű hámoknak illendő ártért való megigazítására magát ajánlja. — Lakik maga óvári házában, hidkapun belől a' serfőző mellett.

Kölesönbe kiadó pénz.

(1) Négy ezer váltó forint, új bor kamatra kölesönbe kiadó. Bővebb tudósítást ad az Erd. Hiradó redactioja.

Haszonbérbe vagy eladó legelő kerestetik.

(3) Besztercze vidéki Király Némethy (Laierdorf) helység közönsége kívánna valahol közel egy legelőt, mellyen 300—400 marha nyáron által elegendő táplálékot kaphasson, akár haszonbérbe venni több évre, vagy örök áron megvenni, felszólítanak azért a' t. cz. birtokosok, kiknek illyen haszonbérbe, vagy eladó, legelőjük lenne, arról a' nevezett közönséget árának meghatározása mellett mentől hamarabb értesíteni.

(1) Nemes Kolozs vármegyének alsó kerületében Visában, a' nébai haszonbérleő özvegyének 26 darabból álló válogatott, és a' legnevezetesebb fajtájú kis-ménesse és két hágó mén-lova, 44 darab szarvas marhája és 23 darab mongalicza sertesse folyó october hónapja 27kén árverés által elfognak adatni.

A E B L Y F.

gyölcs és rőfös kereskedése

a' schweitzihoz

Pesten servita téren; gróf Teleky házban 655 szám a.

ajánlja jól rendezett valódi rumburgi-, hollandiai, sziléziai-, és házi vászon-raktárát a' legnagyobb választottságban 6. 12. 18. 24 és 30 személyre való habos szöveteit (damasi) hasonlóképp asztali szöveteit darab-, vagy rőf-számra mindenféle törülközőt tuczet és rőfönként, jó féle francia batiszkendőket és batisz-vásznakat, úgy szinte fehér és csfkos dunyha vánkoshajait és kanavászeit. Továbbá minden rendű fehér pamut áruit, mind potyolatját (Kammertuch) síma és virágos perkál, musselin-, vapeur-, organtin és till-szöveteit, függönyöknek való különös jelésségű virágos musselin-jét, hasonlóképp divat szerűleg himzett Mulet és Lyon, ruhának és gallérnak való szöveteit, fehér és festett bélés áruit, úgy szinte 1/4 széles Wallis-, Nanquinet, Piquet kelméit és legujabb divatszerű karikaszoknyáit, síma és virágos velezét (barchent) fehér és színes szelű gyölcssebbkendőit 's gépelykötő- és varró-czernáit, legolcsobb szabott áron ezüst pénzben.